

πορτολάνος

Τετάρτη, 2 Μαΐου 2012

4:17 πμ

Screen clipping taken: 2/5/2012 4:21 πμ

πορτολάνος(ο) (λαϊκ.) ΝΑΥΤ 1. ναυτικός χάρτης με στοιχειᾶ για τις ακτές και τα λιμάνια ΣΥΝ. λιμενοδείκτης 2. έντυπος οδηγός που περιγράφει τις ακτές και τα λιμάνια με λεπτομέρειες (φάρους, φανάρια, εμπόδια ναυσιπλοΐας, λιμενικά έργα κ.λπ.)· μπορεί και να μην περιλαμβάνει χάρτες ΣΥΝ. λιμενοδεκτης.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ: ιταλ. portolano < μεσν. λατ. portolanus [liber] : «(βιβλίο) τού λιμανιού» < λατ. portus «λιμάνι», κατ' αναλογία προς το μγν. λατ. hortolanus μον λατ. hortus. υποκ. τού hortus = κήπος.

171

Ανωνυμος πορτολάνος του XVI αιώνα. Βενετία, μουσείο Correr

Όταν αναφέρεται σε προσωπο εννοεί τον πιλοτο αυτόν που οδηγεί το πλοιο προκειμένου να εισέλθει στο λιμένα.

portolūno o portulūno da PORTO.

Libro o Carta che contiene la descrizione dei porti di mare e del fondo che vi si troya, dello maree, della maniera di entrarvi e di uscirvi, dei vantaggi che offrono.

Riferito a persona vale Pilota: che é colui che guida la nave per entrare in porto.

VELI

ἄλλοτε βοηθήματα. Καὶ τοιαῦτα ἦσαν οἱ καλούμενοι «Περίπλοι» μετὰ πασῶν τῶν ἑτέρων παρεμφερῶν συγγραφῶν, αἵτινες περιεῖχον συμπληρωτικὰς τῶν γεωγραφικῶν χαρτῶν καὶ καθοδηγητικὰς πληροφορίας τοῦ περιτρέχειν τὴν ξένην ἄνευ περιπετειῶν καὶ ἅμα κινδύνων· αἱ ἐν λόγῳ ἐπιτομαὶ δῆλα δὴ διελάμβανον περὶ βαθῶν γενικῶς τῆς θαλάσσης, περὶ ὑποβαπτισμοῦ καὶ ὑφῆς τῶν ὑφάλων λίθων, περὶ πλημμυρίδος τε καὶ ἀμπώτιδος τῶν ὄπουδήποτε παλιρροίων, περὶ προσανατολισμοῦ καὶ ἀποστάσεως τῶν ποικίλων ἀγκυροβολίων, περὶ αἰγιαλῶν προσιτῶν καὶ πηγῶν ποτίμου ὕδατος, περὶ κατωφημένων τόπων κ.τ.λ.

Ὁ εἰδὼς ἄρα τὰ σχετικὰ τοῖς Ὀδοιπορικοῖς—ἐν οἷς ἐσημειοῦντο αἱ διαστάσεις πόλεων ἠπειρωτικῶν, λιμένων ἢ ὄρμων καὶ νησιωτικῶν σημείων, ἔτεροι δὲ πρὸς τούτοις διαφέρουσαι λεπτομέρειαι τοὺς ἀποδημητικὸς πληθυσμοὺς—τῶν τῆς ἅπω ἀρχαιότητος ἡμετέρων προγόνων καὶ διερευνῶν τὰ μετέπειτα, παρατηρεῖ ὅτι βεβαίως ἐκέκτητο καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Αὐτοκρατορία ἀνάλογά τινα ἐγχειρίδια, ἀξιολογώτατα κατ' εἶδος ὅσον καὶ ἐφάμιλλα ἐν πολλοῖς τῶν προγενομένων. Τὰ δ' ἐκ τούτων μάλιστα προωρισμένα διὰ τὴν ναυτιλίαν εἶχον τὴν σύνταξιν λίαν ἐπιμεμηλημένην καὶ διήκουσαν μετὰ περισσοῦς προσοχῆς ἐν τῷ περιγράφειν τὰ καθ' ἕναστον ἀντικείμενα. Διότι ἐξεπλήρουν ἰδίᾳ εἴτε ὁμοῦ τὴν ἀνάγκην, ἣτις θεραπεύεται σήμερον διὰ τῶν εἰδικῶν Χαρτῶν τῆς ναυσιπλοΐας, τῶν χωρογραφικῶν καὶ τοπομετρικῶν Διαγραμμάτων, τῶν Ναυηγικῶν ὁδηγιῶν καὶ τῶν Ἐπιτελικῶν ἀναγνωρίσεων· ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῶν διδομένων ἐν ἐκείνοις στοιχείων ἐξελέγοντο ἀρχικῶς τὰ σημεία, ἔνθα ἔδει νὰ ἐπισταθμεύ-

Screen clipping taken: 2/5/2012 4:56 πμ

9290.